

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2003-2142

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiologian laitos	
Tekijä-Författare-Author Lovio, Marjut			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Sydän lämpimänä, pää kylmänä. Sosiaalinen vastuu suomalaisyritysten ympäristö- ja yhteiskuntaraporteissa			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yleinen sosiologia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-04-29	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 93 s. + liitteet (2 kpl)
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuskohteeni on suomalaisten pörssiyritysten sosiaalisen vastuun raportointi. Yritysten sosiaalinen vastuu on verrattain uusi käsite, jonka esiinnousuun ovat vaikuttaneet erityisesti talouden globalisaatio ja monien kansalaisjärjestöjen kritiikki muun muassa kehittyvissä maissa toimivia yrityksiä kohtaan. Sosiaalisen vastuun käsitteellä ei ole yksiselitteistä sisältöä. Yleisesti sen kuitenkin katsotaan pitävän sisällään esimerkiksi henkilöstön hyvinvoinnista huolehtimisen, tuoteturvallisuuden ja kuluttajansuojan, suhteiden lähiyhteisöihin kuten paikkakunnan asukkaisiin sekä yleishyödyllisen toiminnan tukemisen. Sosiaalinen vastuu on osa yrityksen yhteiskuntavastuun kokonaisuutta, jonka muodostavat ympäristövastuu, taloudellinen vastuu ja sosiaalinen vastuu. Yhteiskuntavastuu puolestaan voidaan mieltää kestävän kehityksen vastineeksi.</p> <p>Tutkimukseni aineisto koostuu Helsingin pörssin päälistalla syksyllä 2001 noteerattujen yritysten ympäristö- ja yhteiskuntaraporteista tai vuosikertomuksista, joissa puhutaan sosiaalisesta vastuusta tai yhteiskuntavastuun kokonaisuudesta.</p> <p>Yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyvä julkinen keskustelu on vaiheessa, jossa eri tahot pyrkivät omista lähtökohdistaan määrittelemään ”oikeaa” vastuullisuutta. Tutkielmassani kysyn ensinnäkin, miten yritykset määrittelevät sosiaalisen vastuunsa. Millaiseksi yritykset raporteissaan hahmottelevat sosiaalisen vastuunsa sisällön ja rajat? Millaisena toimintana sosiaalisen vastuun kantaminen ymmärretään ja keitä tämän toiminnan piiriin kuuluu? Sosiaalisessa vastuussa on kyse ennen kaikkea ihmisten hyvinvoinnista. Samalla sen nähdään hyödyttävän myös yrityksiä: sekä yrityksen oman henkilöstön hyvinvointi että hyvinvoinnin lisääntyminen yhteiskunnassa laajemminkin nähdään yritysten taloudellisen menestymisen kannalta myönteisenä asiana. Lisäksi sosiaalinen vastuu kietoutuu yritysten maineeseen, muiden yhteiskunnan toimijoiden niitä kohtaan tuntemaan luottamukseen ja sitä kautta niiden toiminnan oikeutukseen eli legitimizeettiin. Tarkastelenkin yritysten sosiaalista vastuuta sosiaalisen pääoman ja luottamuksen teorioiden näkökulmasta. Toiseksi pohdin siis, voidaanko yritysten sosiaalista vastuuta jäsentää sosiaalisen pääoman ja luottamuksen käsitteiden avulla.</p> <p>Analysoin aineistoa kehysanalyysin ideoita soveltaen. Taustaoletukseni on, että yhteiskuntavastuuta koskevassa keskustelussa ollaan vaiheessa, jota voi kutsua ilmiön kehystämiseksi. Kolmivaiheisen analyysini perusteella olen jäsentänyt aineistosta neljä eri kehystä. Nämä ovat talouden pääkehys sekä siihen tiiviisti liittyvät kolme osakehystä, jotka jäsentävät sosiaalisen vastuun reiluna pelinä, elämänlaadun luoja ja orientaationa tulevaisuuteen.</p> <p>Kehysten lisäksi tutkimukseni tärkeimpiä tuloksia on, että teoreettisessa keskustelussa sosiaalisesta pääomasta ja luottamuksesta sekä keskustelussa yritysten sosiaalisesta vastuusta on kiinnostavia yhtymäkohtia, ja näin ollen edellisten avulla on mahdollista jäsentää jälkimmäistä. On kuitenkin huomattava, että yrityksissä sosiaalinen pääoma ja luottamus ovat lähinnä välineen roolissa: niiden avulla pyritään muun muassa hyvän maineen saavuttamiseen ja sitä kautta taloudelliseen menestymiseen. Tämä näkyy myös yritysten tavassa kehystää sosiaalinen vastuu. Yritykset jäsentävät sosiaalisen vastuun viime kädessä taloutena, eivät esimerkiksi sosiaalisina suhteina.</p>			
<p>Avainsanat-Nyckelord-Keywords</p> <p>sosiaalinen vastuu yhteiskuntavastuu yritykset sosiaalinen pääoma luottamus kehysanalyysi</p>			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			